

N:o 220.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående disposition af förra kompanichefsbostället Backa n:r 1 och förra fanjunkarbostället Näs n:r 1 i Södermanlands län; gifven Stockholms slott den 29 april 1910.

Under återopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att, därest aftal rörande upphörande den 14 mars 1911 af ett beträffande förra kompanichefsbostället 1 mantal Backa n:r 1 och förra fanjunkarbostället $\frac{1}{2}$ mantal Näs n:r 1 i Västra Vingåkers socken af Södermanlands län nu gällande arrendekontrakt kommer till stånd, medgifva,

att — sedan samma hemman blifvit i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af förste landtmätaren Herl. Rob. Linder uppgjort, i statsrådsprotokollet närmare angifvet förslag fördelade, hemmanet Backa i fyra lotter, i berörda förslag betecknade, den ena såsom hufvuddelen samt de öfriga såsom lotterna n:r I, II och III, och hemmanet Näs i tre lotter, i förslaget utmärkta med litt. A, B och C — samtliga hemmanen tillhörande ägoområden må sålunda upplåtas:

att hufvuddelen af hemmanet Backa äfvensom ägolotten n:r I af samma hemman samt den med litt. A utmärkta lott under hemmanet Näs hvar för sig försäljes å offentlig auktion till den högstbjudande på de i nådiga brefvet den 29 maj 1874 stadgade villkor med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1911 och med förbehåll beträffande ägolotten n:r I om rätt för köparen af en i statsrådsprotokollet omnämnd å ägolotten befintlig granskog att afverka och afforsla densamma under därom stadgad tid;

samt att öfriga ofvan berörda ägolotter hvar för sig upplåtas enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande af de i kungl. brefvet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder m. m. meddelade närmare bestämmelser, med förbehåll i fråga om ägolotten n:r III under Backa att därå befintliga, kronan ej tillhörande hus icke ingå i försäljningen.

De till ärendet hörande handlingar och kartor skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Oskar Nylander.

Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 29 april 1910.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
              HEDERSTIERNA,
              SWARTZ,
              grefve HAMILTON,
              grefve EHRENSVÄRD,
              MALM,
              LINDSTRÖM,
              NYLANDER,
              VON SYDOW.

Departementschefen, statsrådet Nylander, anförde vidare.

På grund af föreskrift i nådigt bref den 2 november 1894 äro genom kontrakt den 29 maj 1896 förra kompanichefsbostället 1 mantal Backa n:r 1 och förra fanjunkarbostället $\frac{1}{2}$ mantal Näs n:r 1 i Västra Vingåkers socken af Södermanlands län gemensamt utarrenderade för en tid af 20 år, räknadt från och med den 14 mars 1898.

Af dessa egendomar är Backa belägen 0,2 nymil från allmänna landsvägen, som leder förbi Katrineholms järnvägsstation, 1,5 nymil därifrån och 0,8 nymil från Baggetorps järnvägsstation. Samma egendom innehåller enligt en af förste landtmätaren Herl. Rob. Linder år 1909 öfver egendomen upprättad beskrifning 129 hektar 46,5 ar, däraf 45 hektar 18,5 ar tomter, åker och dylikt, 7 hektar 86,7 ar äng och

odlingsmark, 74 hektar 19,2 ar afrösningsjord och 2 hektar 22,1 ar impediment. Näs angränsar Backa och innehåller enligt beskrifning öfver egendomen, jämväl upprättad af förste landtmätaren Linder år 1909, 51 hektar 29,5 ar, däraf 21 hektar 32,5 ar tomter, åker och dylikt, 5 hektar 93 ar äng och odlingsmark, 23 hektar 28,5 ar afrösningsjord samt 75,5 ar impediment.

Enligt hvad som framgår af ofvan återopade nådiga bref, föranleddes beslutet om egendomarnas gemensamma utarrendering däraf, att den sålunda förenade egendomen komme att erhålla en ganska vacker ägofigur, under det att Backa ensamt för sig bildade en ganska ful sådan; att åbyggnaderna vid Näs med undantag af en bod vore gamla och otillräckliga samt från början af dålig beskaffenhet, medan däremot åbyggnaderna vid Backa alla vore i mycket godt stånd och såsom varande belägna nära gränsen mot Näs skulle få ett tämligen centralt läge för den sammanslagna egendomen, för hvars behof de vore fullt tillräckliga utom logen, som behöfde tillbyggas; samt att genom sammanslagningen skulle inbesparas skog såväl till bränsle som till stängsel.

Vid auktion för utarrendering af egendomarna, för hvilka arrendevärdet faststälts till 1,300 kronor med 130 kronor årlig byggnadsskyldighet, afgafs högsta anbudet af vaktmästaren O. L. Ahlin från Stockholm med 1,600 kronor, hvilket antogs.

I en af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Södermanlands län med skrifvelse den 3 februari 1909 till domänstyrelsen insänd skrift har nu domänintendenten i länet anfört följande. Enligt domänintendentens förmenande hade motivet till arrendesammanslagningen uppenbarligen varit det, att nyss därförut vid Backa uppförts ett nytt tidsenligt och rymligt ladugårdshus. Vid sammanslagningen torde man emellertid hafva förbisett, att, om än åkern till de bägge egendomarna gemensamt bildade en rätt god ägofigur, för mycket svag och stenbunden jord därigenom sammanförts. Det vore därför påtagligt, att Ahlins anbud varit alldeles för högt och ungefär motsvarat, hvad en person med full dispositionsrätt till all egendomens afkastning kunnat beräkna. Redan år 1902, då domänintendenten vid ordinarie femårsbesiktning först fått anledning besöka denna arrendeegendom, hade han funnit landtbruket därstädes vara svagt. Ahlin, som måhända från början ej varit rätta mannen att sköta och drifva fram ett så stort och besvärligt jordbruk, hade dock gjort aktningvärda bemödanden i sådant afseende och hade därvid i likhet med sin hustru visat stor arbetsvillighet. Då afkastningen ofta nog icke stått i proportion till arbetet, hade emellertid deras energi slappats och Ahlin förleddes att minska på omkostnaderna

i tanke att genom utgifternas nedbringande och med den största sparsambhet få debet och kredit att bättre gå ihop. Detta oakadt hade förlusterna på jordbruket, enligt hvad Ahlin för domänintendenten gjort fullt troligt, uppgått till 9,000 kronor eller större delen af innehafdt kapital. Ahlin hade dock hållit tillräcklig kreatursbesättning, mot hvars antal ej ens nu kunde göras någon synnerlig anmärkning, ehuru väl däri inginge ett tiotal ungdjur och åldern på en del dragare syntes vara betänktligt hög. Härtill komme en annan omständighet, nämligen svårigheten under de sista åren att få jordbruksarbetare. Så hade vid domänintendentens sista besök, som skedde i december år 1908, arbetsstyrkan utgjorts af en gift ladugårdsskötare, en 21-årig arbetare för vintern, två stycken 16—18 års drängar, stadda för året, samt en tjänstflicka, under det att mindre än sex vuxna manliga arbetare på denna egendom måste anses för litet. Då Ahlin alldeles förlorat tilltron att kunna reda upp affären och egendomen nu sköttes blott på nödtorftigaste vis, kunde väl inses, huru den situation skulle vara, hvori egendomen komme att befinna sig, då nuvarande borgensmännen för arrendet om ett par år blefve fria från sin borgen. Ahlins tillgångar kunde då befaras vara slut och nya borgensmän för honom ej stå att få. Kronan komme då att få omhändertaga egendomen och bortarrendera den, till hvad som kunde erhållas, därvid man kunde antaga, att arrendet komme att nedgå till hälften och därunder. Svårighet komme då äfven att möta att öfverhufvudtaget få en arrendator. Under dessa förhållanden vore det enligt domänintendentens mening en plikt att redan nu, innan egendomens värde alltför mycket sjunkit, söka träffa andra mera tidsenliga dispositioner, och då domänintendenten vore viss därom, att egendomens resurser bättre skulle kunna utnyttjas, om densamma uppdelades, hemställde domänintendenten, att domänstyrelsen måtte hos Kungl. Maj:t göra framställning om tillstånd att efter värdering, så snart ske kunde under år 1909, få försälja egendomen med tillträdesrätt redan den 14 mars 1910. Domänintendenten framhöll tillika, att, därest sammanslagning af ifrågavarande boställen under ett arrende ej skett, arrendet för desamma hvar för sig antagligen kommit att gå under eller åtminstone ej öfverstigit 600 kronor.

I omförmälda skrifvelse har domänintendenten åberopat en af honom i samråd med arrendeuppskattningsmännen i distriktet den 14 december 1908 verkställd förrättning för uppgöra af förslag till egendomens disposition, därest arrendet komme att upphöra.

Enligt instrumentet öfver denna förrättning är egendomen Backa, som taxeringsvärderats till 24,000 kronor, bebyggd med följande kronan

tillhöriga byggnader, nämligen två boningshus, innehållande det ena 6 rum jämte källare och det andra 4 rum, en bodbyggnad, ett hemlighus, tvättstuga, en med körbana försedd ladugård innehållande plats för 42 större nötkreatur, får- och kalffoxar, stall för 5 hästar, loge, redskaps- och vagnshus samt ett svinhus. Vid Näs, hvars taxeringsvärde är 10,000 kronor, utgöras de laga husen af boningshus med 3 rum, visthusbod, vedbod, loge och en gammal ladugård, underhållen såsom lada. Samtliga dessa byggnader, af hvilka boningshuset, tvättstugan och ladugården vid Backa äro af god beskaffenhet, äro försäkrade mot eldskada för 17,120 kronor. Egendomarnas åkertegar äro oregelbundna, och jorden är till sin beskaffenhet mycket olikartad och ojämn med en stor mängd jordfasta stenar, hvilket allt försvårar jordbruket och förringar jordvärdet högst väsentligt. Den gamla odaljorden utgöres mest af lerjord på sandblandad lera, hvaremot jordmånen i den på senare tider uppodlade delen består antingen af djup dyjord eller svagt sandblandad lerjord eller lermylla. Afloppet är fullt tillfredsställande. Ångar och odlingsmarker äro fortfarande ouppodlade och tjänliga till bete, som är någorlunda tillräckligt för egendomens vinterfödda kreatur. Torp saknas. Däremot finnes å Backa en lägenhet, benämnd Högbacken, med ett tomtområde af 11,5 ar, försedd med ett boningshus och en bodbyggnad, som ägas af en handlande i Österåker. På sätt geologiska kartan öfver denna trakt utvisar, finnas å Backa skogsmark några mindre kalkberg jämväl innehållande marmor. Äfven å Näs' skogsmark torde finnas kalk, som förr varit föremål för brytning och bränning men som nu ej längre bearbetas. Beträffande skogen å egendomen Näs hafva domänintendenten och uppskattningsmännen åberopat ett af vederbörande jägmästare vid saluvärdering å egendomen den 7 juni 1894 afgifvet yttrande, enligt hvilket ståndskogen uppskattats till 2,663 kronor 40 öre. För egen del hafva de framhållit, att skogen sedan dess högst betydligt ökat sig och numera med visshet lämnade mycket större virkesmassa än för 15 år sedan beräknats.

Hvad beträffar det sätt, hvarpå bättre skulle kunna tillvaratagas de resurser, dessa egendomar bjöde, har det synts domänintendenten och uppskattningsmännen lämpligt att göra en uppdelning af egendomarna, såsom med röda gränslinjer angifvits å af förste landtmätaren A. W. Lodén öfver egendomarne upprättade kartor, dagtecknade kartan öfver Backa år 1894 och kartan öfver Näs år 1893. I fråga om Backa borde sålunda en lott utgöras af kalkberget med tillagdt område, bestående af den bortre delen af utskogen till Backa, hvilket område sträckte sig till sjön Kolsnaren och å förenämnda karta öfver egen-

domen betecknats med I. Berörda del af egendomen borde med dess tillgång å marmorfyndigheter desto lättare finna köpare, som under några år brytning af marmor bedrifvits jämväl å angränsande egendomen Gropptorpsskog af enskilda personer, hvilka nu kunde förväntas konkurrera vid försäljningen af kronans fyndigheter. Med hänsyn till den i öfrigt långsträckt ägofigur, egendomen Backa bildade, borde vidare två områden, som aldrig med fördel brukats till gården, afskiljas — det ena betecknad med III, sträckande sig fram till landsvägen, och det andra, betecknad med II, beläget inuti skogsmarken. Det förra, hvarå förenämnda handelslägenhet vore belägen, borde vara mycket begärligt och syntes böra utbjudas för sig. Det senare området vore vattensjukt, men bestode af slät och god betesmark, som, efter det nödigt aflopp beredts, kunde väntas bli odladt, och borde detta område utbjudas först för sig och därefter tillsammans med hufvudgården Backa, till hvilken det alltid kunde användas såsom betesmark. Hufvuddelen af Backa komme efter afsöndringarna att utgöra en tämligen koncentrerad ägo-komplex med skog och bete till husbehof samt med rymliga och tidsenliga byggnader, allenast en ny spannmålsbod uppfördes.

Hvad hemmanet Näs anginge, borde detsamma uppdelas i tre lotter, på sätt med litt. A, B och C å förenämnda karta öfver egendomen angåfves; och hade beträffande lotten B anmärkts, att densamma skulle blifva lämplig för en arbetare med hufvudsysselsättning vid stenbrottet och därför borde utbjudas först för sig och sedan tillsammans med hufvudgården.

Med approximativt upptagna värden å skog och marmorfyndighet, hvilken sistnämnda åsatts 6,000 kronor, skulle enligt domänintendentens och uppskattningsmännens förslag saluvärdena å de sålunda angifna särskilda delarna af hemmanen blifva, för hufvuddelen af hemmanet Backa 20,319 kronor 16 öre, för de med I, II och III betecknade ägototterna af samma hemman respektive 9,000 kronor, 820 kronor och 2,758 kronor 35 öre samt för de med litt. A, B och C betecknade ägototterna af hemmanet Näs respektive 6,877 kronor 52 öre, 1,510 kronor 58 öre och 2,100 kronor. Vid dessa beräkningar hafva uppskattningsmännen utgått från värden, å åkerjord af lägst 300, högst 450 kronor per hektar, samt å äng och odlingsmark af 100 kronor per hektar.

Med ofvanberörda skrifvelse har Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillika öfverlämnat en till domänstyrelsen ställd skrift från arrendatorn Ahlin, däri denne anhållit, att, när hans ekonomi ej medgåfve honom att på vederbörligt sätt sköta alla ägora till de af honom arrenderade egendomarna och det under de senare åren yppat sig stora svårigheter,

för att ej säga omöjligheter, att få tillräckligt med folk härför, få afstå egendomen i dess helhet från den 14 mars 1910 mot gäldande af förutom förfallna arrenden, jämväl på denna tid belöpande nybyggnadssumma, 130 kronor årligen, samt husröta. Därest detta ej skulle låta sig göra, har Ahlin hemställt om försäljning af de delar af egendomarna, som kunde säljas, i hvilket fall han vore villig åtnöja sig med arrendefdrag, motsvarande fyra procent å försäljningssumman. Ahlins borgensmän, hvilka, enligt hvad jag inhämtat, den 14 mars 1912 komma att blifva fria från sin borgensförbindelse för arrendet, hafva förklarat sig medgifva, att utan någon som helst inskränkning i den borgen, de iklädt sig, arrendet finge upphöra den 14 mars 1910 eller ock förminskas genom försäljning af de delar, som kunde föryttras.

I yttrande öfver domänintendentens ifrågavarande förslag, som afgifvits af kronofogden i orten, har denne, med vitsordande, att det nu utgående arrendet för Backa och Näs vore alldeles för högt och att arrendatorn under hela arrendetiden och särskildt de sista åren haft svårt att få arbetare, i följd hvaraf hans affärer blifvit dåliga och egendomarna vanskötta, tillstyrkt förslaget om egendomarnas försäljning fortast möjligt såsom varande fördelaktigt ej endast för arrendatorn utan i lika hög grad för kronan, som för öfrigt ej torde hafva utsikt att utfå eventuellt skillnadsarrende.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande har i sin förberörda skrifvelse den 3 februari 1909 anført, att, som de af domänintendenten andragna omständigheter syntes innefatta skäl för det antagande, att arrendatorn icke skulle kunna fullgöra nu gällande arrendeafstal och att, om ändring däri icke skedde, egendomarna i dennes hand komme att försämras, det finge anses lämpligt, på sätt domänintendenten föreslagit, att låta arrendet upphöra den 14 mars 1910 och dessförinnan vidtaga erforderliga åtgärder för egendomarnas styckning och försäljning med tillträdesrätt för köparna nyssnämnda dag.

Öfverjägmästaren i Östra distriktet, hvars yttrande i ärendet jämväl infordrats, har förklarat, att från skogsväsendets synpunkt inga skäl finnes att i statens ägo behålla ifrågavarande kronoegendomar samt tillstyrkt bifall till det väckta förslaget om deras försäljning.

Uti underdånigt utlåtande den 19 februari 1909 har domänstyrelsen meddelat, att Grafversfors stenhuggeri och sliperi genom domänstyrelsens kontrakt den 26 februari 1903 och resolution den 25 juni 1908 fått sig upplåten rättighet att under tiden till den 14 mars 1911 å viss del af den med n:r I betecknade ägolotten af hemmanet Backa tillgodogöra sig därå förekommande sten emot ett årligt arrende af 300 kronor

att förskottsvis för hvarje arrendeår inbetalas. Domänstyrelsen har vidare anfört, att egendomens bevarande i kronans ägo icke syntes vara af skogsväsendets eller, såvidt domänstyrelsen hade sig bekant, annat allmänt ändamål påkalladt, hvarför domänstyrelsen, med biträdande af förslaget om ifrågavarande egendoms förändrade disposition, i underdånighet hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes utverka Riksdagens tillstånd att låta arrendet af egendomarna upphöra den 14 mars 1910 och att till försäljning utbjuda dem i hufvudsaklig öfverensstämmelse med nu föreliggande förslag, sedan salu- och arrendevärdering därå i vederbörlig ordning ägt rum.

På mitt föranstaltande har därefter förste landtmätaren Linder, på grundvalen af det af domänintendenten och uppskattningsmännen uppgjorda styckningsförslaget, efter undersökning och mätning å marken upprättat detaljeradt förslag till egendomarnas styckning, hvarjämte vederbörande jägmästare verkställt värdering af ståndskogen å de särskilda ägolotterna.

Enligt förste landtmätaren Linders förslag skulle de särskilda lotterna komma att omfatta: hufvudlotten af hemmanet Backa 95 hektar 64,3 ar, däraf 40 hektar 19,8 ar tomter, åker och dylikt, 4 hektar 28,7 ar äng och odlingsmark, 49 hektar 18,3 ar backar, skogs- och hagmark samt 1 hektar 97,5 ar impediment; den med I å kartan betecknade ägolotten af Backa 12 hektar 99 ar, däraf 12 hektar 5 ar utgöras af skogsmark med marmorbrottet och 94 ar af en holme i sjön Kolsnaren; den med II betecknade ägolotten af Backa 9 hektar 60,2 ar, däraf 1 hektar 41,4 ar tomt och åker, 3 hektar 51 ar äng, 4 hektar 59,8 ar afrösningsjord och 8 ar impediment; den med III betecknade ägolotten af Backa 11 hektar 23 ar, däraf 3 hektar 57,3 ar tomt och åker, 7 ar äng, 7 hektar 42,1 ar afrösningsjord och 16,6 ar impediment; hufvud delen af hemmanet Näs å kartan däröfver betecknad med litt. A, 34 hektar 56,7 ar, däraf 16 hektar 81 ar tomt och åker, 4 hektar 84 ar äng och odlingsmark, 12 hektar 26,7 ar afrösningsjord och 65 ar impediment; den å samma karta med litt. B betecknade ägolotten 5 hektar 66,3 ar, däraf 4 hektar 51,5 ar åker, 58,5 ar odlingsmark, 45,8 ar afrösningsjord och 10,5 ar impediment samt den med litt. C å sistnämnda karta utmärkta ägolotten 11 hektar 6,5 ar, däraf 50,5 ar äng och 10 hektar 56 ar afrösningsjord.

I ståndskogsvärderingen hafva enligt instrumentet däröfver ej medtagits de träd, som utsynats för arrendatorns räkning för tiden till den 14 mars 1910, liksom ej heller, hvad ägolotten n:r I af Backa beträffar, därå befintlig gammal ganska innanrutten granskog, hvilken enligt

jägmästarens förslag synts böra undantagas vid försäljningen och för kronans räkning säljas särskildt för sig under hösten 1909 med treårig afverknings- och afforslingsrätt och hvilken för ändamålet stämplats. Den ståndskog, som skulle ingå i försäljningen af de särskilda ägolotterna, har saluvärderats, å hufvuddelen af Backa till 10,600 kronor, å ägolotten n:r I af Backa till 2,270 kronor, å ägolotten n:r II däraf till 1,900 kronor, å ägolotten n:r III däraf till 3,270 kronor, å ägolotten litt. A af Näs till 2,900 kronor, å ägolotten litt. B däraf till 30 kronor och å ägolotten litt. C af samma hemman till 3,590 kronor.

Sedan Kungl. Maj:ts befallningshafvande den 14 april 1909 afgifvit yttrande i fråga om det af förste landtmätaren Linder uppgjorda styckningsförslaget, mot hvilket Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke funnit något att erinra, har domänstyrelsen, med öfverlämnande af sistberörda styckningsförslag samt instrumentet öfver ståndskogsvärderingen, den 19 april 1909 inkommit med förnyadt underdånigt utlåtande i ämnet.

I detta utlåtande har domänstyrelsen meddelat, att med inräknande af de af jägmästaren ståndskogen åsatta värden och med antagande af ett värde å skogsmarken per hektar af 40 kronor skulle, med beräkning i öfrigt af de priser på inägojord per hektar, som domänintendenten i sitt förslag i ärendet upptagit, de särskilda ägolotternas saluvärden blifva:

å hufvuddelen af Backa	29,878 kronor	63 öre
„ ägolotten I (marmorbrottet inberäknadt) af Backa	8,789	60 ”
„ ” II däraf	2,576	32 ”
„ ” III ”	5,185	24 ”
„ Näs litt. A	9,758	18 ”
„ ” ” B	1,447	58 ”
„ ” ” C	4,062	90 ”

Med anslutning till sin förut i ärendet gjorda framställning har domänstyrelsen, som förklarar sig intet hafva att erinra mot styckningsförslaget, vidare yttrat sig angående det lämpligaste sättet för försäljningarnas verkställande o. s. v.

Departements-
chefen.

Af hvad i ärendet förekommit synes mig tydligt framgå, att det skulle vara såväl för kronan som för arrendatorn Ahlin fördelaktigast, om det med honom träffade arrendeaftalet rörande nu ifrågavarande egendomar finge redan nästa fardag eller således den 14 mars 1911 upphöra. Under förutsättning att öfverenskommelse kan träffas härom, framställer sig frågan om det lämpligaste sättet för egendomarnas disposition för tiden efter nämnda dag. I detta afseende synes ut-

redningen gifva vid handen, att, därest egendomarna skulle fortfarande bibehållas i kronans ägo, den arrendesumma, som för dem kundé erhållas, knappast komme att utgöra skälig ränta å den köpeskilling, som eventuellt skulle kunna genom egendomarnas försäljning inflyta och som, enligt domänstyrelsens beräkning, torde kunna, frånsedt värdet å ståndskogen, sättas till i rundt tal 37,000 kronor. Då därtill kommer, att några talande skäl icke torde föreligga för bibehållande af egendomarna helt eller delvis i kronans hand, tvekar jag icke att förorda försäljning af berörda egendomar; någon erinran mot det uppgjorda styckningsförslaget, sådant detsamma numera föreligger, har jag ej heller att göra.

Beträffande sättet för verkställande af ifrågavarande upplåtelse torde lämpligast vara, att Backa hufvudgård äfvensom lotten litt. A under Näs, utgörande denna egendoms hufvudgård, försäljas hvar för sig å offentlig auktion till den högstbjudande under de i nådiga brefvet den 29 maj 1874 omförmälda villkor. Detsamma torde, med hänsyn särskildt till den å lotten n:r I under Backa förekommande marmorfyndighet, böra gälla äfven för försäljningen af sistnämnda ägolott. Öfriga delar af egendomarna eller således lotterna n:r II och III under Backa samt litt. B och C under Näs, synas mig däremot lämpligen kunna upplåtas enligt de af 1909 års Riksdag antagna förändrade grunder för upplåtande af egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

Slutligen ber jag få meddela, att enligt upplysning från domänstyrelsen här ofvan omförmälda, å ägolotten n:r I af Backa förekommande äldre granskog blifvit under hösten år 1909 upplåten till afverkning och afforsling under viss närmare angifven tid.

I anslutning till hvad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att, därest aftal rörande upphörande den 14 mars 1911 af det beträffande ifrågavarande egendomar nu gällande arrendekontrakt kommer till stånd, medgifva,

att — sedan hemmanen 1 mantal Backa n:r 1 och $\frac{1}{2}$ mantal Näs n:r 1 blifvit i hufvudsaklig öfverensstämmelse med förberörda af förste landtmätaren Linder uppgjorda förslag fördelade, hemmanet Backa i fyra lotter, i berörda förslag betecknade, den ena såsom hufvuddelen samt de öfriga såsom lotterna n:r I, II och III, och hemmanet Näs i tre lotter, i förslaget utmärkta med litt. A, B och C — samtliga hemmanen tillhörande ägoområden må sålunda upplåtas:

att hufvuddelen af hemmanet Backa äfvensom ägolotten n:r I af samma hemman samt den med litt. A utmärkta lott under hemmanet Näs hvar för sig försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande på de i nådiga brefvet den 29 maj 1874 stadgade villkor med tillträdesrätt

för köpare den 14 mars 1911 och med förbehåll beträffande ägolotten n:r I om rätt för köparen af ofvannämnda å ägolotten befintliga granskog att afverka och afforsla densamma under därom stadgad tid;

samt att öfriga ofvan berörda ägototter hvar för sig upplåtas enligt nådiga kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande af de i nådiga brefvet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder m. m. meddelade närmare bestämmelser, med förbehåll i fråga om ägolotten n:r III under Backa att därå befintliga, kronan ej tillhörande hus icke ingå i försäljningen.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall och förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:

Carl Mörner.